

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXIX. Dilectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

Pontifice, prout h̄c docet Gl. cit. ver. absque speciali mandato, in fine, Felin. h̄c n. 45. Rebuffus in praxi tit. de dispens. n. 23. Nauarr. in c. si quando, except. 1. de rescript. & in consil. 2. & 4. hoc tit. Suarez lib. 6. de legibus, cap. 13. n. 6. & 7. Id̄que probatur ex l. vniuersis 5. C. de precibus Imperatori offerendis, in qua generatim habetur: Rescripta per quemcunque pro altero supplican-tem impetrata valere. Confirmatur: Cū Princeps motu proprio, seu nemine petente, gratiam quamcunque beneficium, aut dispensationem alicui conferre possit, absenti & ignoranti, l. qui absenti 3. ff. de acq. poss. c. si tibi absenti 17. de præb. in 6. Cur non etiam id possit, aliquo alio interueniente, seu pro altero petente? Veruntamen ius in re non acquiritur ei cui gratia data, donec acceptauerit, seu consenserit. Neque verò is, qui pro absente & ignorante impetrauit, eius etiam nomine acceptare potest, absque speciali mandato, eò quòd acceptatio siue consensus sit actus personalis, prout docent DD. in c. accedens 23. de præb. Felin. h̄c n. 46. Sufficit tamen, si quis postea ratam habeat acceptationem, quam alter ipsius nomine fecit, iuxta Gl. in cit. c. si tibi absenti, ver. habueris. Cū non aliud h̄c desit, quam consensus partis, qui suppleri per rati- habitationem potest, uti supra dictum.

NOTANDUM III. Persona coniuncta admittitur in iudicio ad agendum pro altero, dumòdò caueat, eum ratum habiturum, quæ acta fuerint, l. sed & hæ 35. ff. de procurator. Vbi & personæ numerantur, quæ coniunctæ cenferi debeant, videlicet liberi, parentes, fratres, affines, & liberti. Arbitrantur verò aliqui, ut Baldus in cit. l. n. 2. Abb. h̄c n. 10. has personas, veluti exempli loco numeratas esse; Exempla autem non restringunt regulam, sed declarant, ut etiam in similibus locum habere debeat. Etenim lex citata considerat affectionem coniunctorum: quare ad Iudicem pertinebit arbitrare, quæ persona ita coniuncta alteri societate, aut amicitia videri debeat, ut tanquam aliena ab omni suspicione fraudis, ad agendum admitti possit. Vide quæ dixi in c. edoceri 21. vers. Corollarium, hoc titulo.

CAPITVLVM XXIX.

Dilectus.

PARAPHRASIS.

Inter Ioannem & Iordanum Clericos controuersia erat de ecclesia S. Nicolai. Iordanus contra Ioannem à Sede Apostolica literas impetrauit ad Archiepiscopum Cantuariensem, & alios quosdam: sed Ioannes excipiendo opposuit, quòd vltra duas dietas à diocesi ad iudicium traheretur contra Concilium Lateranense, de quo nulla in rescripto mentio fiebat. Sed iudices hanc exceptionem admittere noluerunt, eò quòd dictus Ioannes in duabus aliis ecclesiis loco iudicij propinquioribus beneficia possideret, & eà ratione domicilium habere censeretur. Quare ab his appellauit Ioannes ad sedem Apostolicam, & appellationem prosequutus literas impetrauit ad Archiepiscopum Eboracensem, & Collega. Verùm Archiepiscopus Cantuariensis & socij eius in causa nihilominus procedentes Eboracensibus iudicibus inhiuerunt, ne causam cognoscerent. Quod cū Papæ Honorio III. significatum esset, mandauit Cantuariensibus, ut causæ cognitione superfedeant, cū non ad ipsos, sed ad iudices Eboracenses pertineat cognoscere, vtri parti iurisdic- tio competat.

SUMMARIUM.

1. Domicilium contrahitur à Clerico in loco beneficij residentiam postulantis.
2. Dieta in actione reali computanda est à diocesi domicilij, non diocesi, in qua res sita est.
3. Si quis in duabus diocesibus domicilium habeat, resq; litigiosa in vnâ earum sita sit, dieta computanda est à sine diocesi, in qua res sita est, & domicilium habetur.
4. Ad iudicem appellationis, aut ab eo delegatum pertinet cognoscere, num à sententia interlocutoria recipienda sit, & si sit.

Q 2

si sit.

si sit, inhibere iudici à quo, ne in causa procedat. Attentata post inhibitionem irrita censi debent.

NOTANDVM I. Clericus in loco beneficij sui residentiam postulantis, domicilium habere censetur, secus, si beneficium residentiam non postulet. Hæc est communis doctrina, vt videre est apud Innoc. in c. ex ore n. 3. de priuil. Abb. & Felin. h. n. 2. eundem Abb. in c. postulasti n. 4. de foro compet. licet aliter sentiat Glos. h. n. ver. domicilium. At verò Religiosi censentur habere domicilium in loco monasterij sui, teste Innoc. in cit. loco, Abb. in cit. c. postulasti n. 5. Felin. h. n. 8. Interim verò Religiosus non amittit ius suæ domicilij originis suæ, saltem quoad commodam, vt videl. ab Episcopo eius loci ordines accipere possit, prout Abb. notat cit. n. 5. Non item quoad onera siue obligationes: Quemadmodum per professionem in Religione soluitur quidem patria potestas, non autem ius seu commodum successionis in paterna hæreditate, ait Felin. cit. n. 8.

2 Porro Innoc. h. n. in princ. quem sequitur Anton. n. 18. & alij, existimat, arg. huius c. in actione reali, id est, quæ ratione rei sitæ in aliqua diocesi, instituta sit, dietas, siue iure nouo vnam dietam, computandam non esse à diocesi domicilij, sed diocesi in qua res sita est. Contrarium tamen rectius docet Gl. in c. statutum l. 1. §. cum verò, ver. vnam dietam, hoc tit. in 6. quam sequitur h. n. Imola n. 12. Felin. n. 13. & alij plerique. Optimè autem declarat Abb. h. n. 3. & in c. ex parte n. 9. de foro comp. Et dicit primò, Intra diocesim, in qua res sita est, haud dubiè conueniri posse reum coram Ordinario, c. vlt. de foro comp. Consequenter etiam coram delegato Papæ; cum Pontifex in iurisdictione concurrat cum omnibus locorum Ordinariis. Secundò; Si quis per rescriptum Papale conueniendus sit extra diocesim, vbi res sita sit (aut vbi contraxit, vel deliquit) computatio dietarum, aut dietæ vnus necessariò fieri debet à loco domicilij, adeòque beneficij residentiam postulantis; nulla habita ratione, vbi res, de qua litigatur, sita sit. Idque probatur ex c. præc. & cit. c. statutum; in quibus dicitur, quòd reus

per rescriptum Papæ trahi non possit extra diocesim vltra duas, & iure nouo extra vnam dietam: Atqui ratione rei possessæ non censetur aliquis habere diocesim, aut territorium, cum neque, absolute loquendo, subditus ibi sit; sed neque dici potest trahi extra diocesim, in qua res sita est; cum inibi domicilium, vt ponò, non habens, ordinariè non habitet. Itaque in casu isto, si alibi domicilium sit, & alibi res sit, licet conueniri possit intra fines diocesis rei sitæ, non tamen extra eam. Tertio; Si quis in duabus diocesibus domicilium habeat, & in vna earum res sita sit, de qua litigatur, tunc si reus conuentus extra trahatur, dietæ computari debent à finibus eius diocesis, in qua res sita est, simul & domicilium habetur, argum. cit. c. ex parte l. 5. de foro compet.

Quamobrem in casu huius c. iustam appellandi causam habuit Ioannes; quòd vltra duas dietas per rescriptum traheretur extra diocesim, in qua ecclesiam S. Ioannis, de qua lis orta erat, possidebat. Non itaque rectè censuerunt Iudices Cantuarienses, dietas à finibus alterius diocesis, in qua itidem beneficium possidebat Ioannes, computari posse: Præsertim, cum non credibile sit, inibi ad residentiam reum conuentum obligatum fuisse.

NOTANDVM II. Ad Iudicem appellationis, aut ab eo delegatum pertinet cognoscere, num appellatio ab interlocutoria sententia recipienda sit, necne: Et, si recipienda, inhibere Iudici à quo appellatum, ne in causa vterius procedat; Ita, vt quæ post inhibitionem attentata fuerint, irrita censi debeant, c. Romana 3. §. Quòd si obijciatur, & c. non solum 7. de appell. in 6. Ex quo apparet, Iudices Cantuarienses in casu huius c. malè egisse, quando ipsi, à quibus ad Pontificem appellatum, Iudicibus ab eodem delegatis inhibuerunt, ne in commissio ipsius appellationis negotio procederent; cum tamen non ad dictos Cantuarienses, sed ad alios, quibus causa appellationis à Papa delegata erat, pertineret cognoscere, fueritne causa, probabilis appellandi; & si talis videatur, inhibere.

Inte-

Interim rectè admonet hinc Innocent. n. 3. Glossa ver. inhibentes, Abb. n. 7. Felin. n. 13. quòd non rarò Iudex à Papa delegatus, non præmissà alià causæ cognitione, inhibere possit Iudici à quo, ne viteriùs procedat; si nimirum ex rescripto Papæ appareat, eum iustitiam appellationis cognouisse, iuxta c. pastoralis 28. §. præterea, de offic. deleg.

CAPITVLVM XXX.

Capitulum S. Crucis.

PARAPHRASIS.

Callimachus clericus ab Honorio III. literas monitorias, & mox præceptorias impetrauit ad Capitulum collegiatæ ecclesiæ Cameracensis, vt ipsi Canonicatus conferretur: postea verò Beatus clericus ab eadem Sede impetrauit literas executorias ad Archiepiscopum Tornacensem, & collegas eius ad similem canonicatum in eadem ecclesiâ, nullâ factâ mentione priorum literarum. Cùm autem Capitulares contra hos iudices ad Sedem Apostolicam appellarent: Iudices eo non obstante, in illos suspensionis & excommunicationis sententiam protulerunt. Postmodùm etiam Callimachus literas executorias impetrauit ad iudices alios, qui & ipsi in Capitulares sententiam suspensionis & excommunicationis protulerunt. De hoc toto processu informatus Papa, rescripsit Episcopo & Archidiacono Legionensi, vt absoluto Capitulo à sententijs suspensionis & excommunicationis, eum qui prius mandatum de prouisione faciendâ à Sede Apostolica impetrauit, in Canonicum institui curent, alteri perpetuo silentio imposito.

SUMMARIUM.

1. Excommunicatus aut suspensus propter nouam contumaciam iterum excommunicari aut suspendi potest.
2. Impetrans prior literas ad beneficium posteriori impetranti præferendus est.

3. Papa non solet grauare collatorem beneficiorum pluribus mandatis de prouidendo certis personis.

NOTANDVM I. Olim fermè consuetum erat, vt si Roman. Pontifex alicui gratiam de prouidendo ipsi beneficium faciebat, triplices literas scripserit: Primæ erant *monitoria*, quibus Papa veluti precibus primarijs adhibitis, hortabatur collatorem ordinarium, vt Titio beneficium, si quod vacet, vel proximè vacaturum sit, conferre velit. Deinde secutæ sunt aliæ *præceptorie*, quibus id ipsum præcipiebatur: postea verò hæc duo literarum genera in consuetudinem abiisse, testantur Ioan. Andr. & Abb. in c. insinuatione, hoc tit. Petr. Greg. Tholos. lib. 1. de rescript. cap. 4. n. 1. Azor tom. 2. lib. 6. c. 32. q. 2. Nisi Pontifex scribat pro receptione Monialis in Monasterium, aiunt Ioann. Andr. & Abb. cit. loco. Tertiæ sunt *executoria* literæ, in quibus executor constituitur ad compellendum collatorem, ad prouidendum ei, cui Papa mandauit.

NOTANDVM II. Qui censuram excommunicationis, aut suspensionis incurrit, propter nouam contumaciam, iterum excommunicari, aut suspendi potest. Ita colligitur ex hoc c. & fusè hanc rem explicat Suar. de censur. disp. 5. sect. 2. n. 8. & seqq. & dixi quædam in Th. moral. lib. tr. 5. p. 2. c. 6. n. 10. Videri etiam potest c. officij 42. de sent. excomm.

NOTANDVM III. Qui priùs literas ad beneficium impetrat, posteriùs impetranti præferendus est. Ita etiam habetur in c. tibi qui 12. eod. in 6. & notat Gl. margin. hinc ver. *prius*, legendum id esse, non vt aduerbium, sed vt nomen. Nisi malis dicere (siue aduerbium sit, siue nomen) sensum verborum esse: ei præbendam conferendam esse, qui prius ad eos destinatum mandatum Apostolicum reportauit, id est, impetrauit, seu assecutus est.

NOTANDVM IV. Papa non solet grauare collatorem beneficiorum pluribus mandatis de prouidendo certis personis. Ita sumitur ex hoc c. & c. mandatum 38. hoc tit.

Q3

Quant-